

Kurudi Kwenye Mizizi: Falsafa ya Utu na Uhifadhi Kusini mwa Afrika

Ikisiri*

Kutokana na ukuaji wa ushawishi wa binadamu katika mfumo wa utendaji wa dunia, kujali bioanuwai hakujawahi kuwa na umuhimu wa kipekee kama ilivyo sasa. Hata hivyo, iwe kwa maslahi ya kiuchumi au uhifadhi wa nyika, juhudi za kuokoa bioanuwai zimejikita katika falsafa za kisayansi za kimagharibi ambazo huzitenga bioanuwai na maisha ya watu hasa kupitia maeneo yaliyohifadhiwa. Chini ya mpango wa ‘uhifadhi rafiki’ ambao unahimiza haki ya ikolojia-jamii na mabadiliko ya miundo katika mfumo wa kiuchumi duniani, wazo mbadala linaloitwa ‘maeneo yaliyopewa hadhi’ limependekezwa, likielezea uhifadhi ambao unakuza bioanuwai kwa ajili ya, na kutokana na binadamu. Hapa, tunajenga hoja kwamba ‘maeneo yaliyopewa hadhi’ yanafaa sana kwa fikra za kuondoa ukoloni katika sayansi ya na shughuli za uhifadhi. Katika Kusini mwa Afrika, moja ya wazo mbadala lililopo la kuondoa ukoloni ni *Falsafa ya Utu*, ambayo imejikita katika msingi wa maadili ya uendelezaji wa maisha kupitia kujaliana na kushirikiana baina ya binadamu na mazingira yanayomzunguka. *Falsafa ya Utu* inajitenga na njia za Kimagharibi za kuelewa kuhusu mwingiliano wa binadamu na mazingira, kwa vile imejengwa katika ukuzaji wa mwingiliano mkubwa uliopo baina ya binadamu na mazingira yake. Kutokana na hili, tunabainisha kwamba kupitia *Falsafa ya Utu* ‘maeneo yaliyopewa hadhi’ yanaibua tena maelewano baina ya binadamu na mazingira yake kwa vile yanakataza ubinafsi na uvunaji usio na mipaka wa maliasili. Zaidi, *Falsafa ya Utu* inakuza uhusiano wa binadamu na mazingira yake unaozingatia heshima, mshikamano na ushirikiano.

Maneno muhimu: *Falsafa ya Utu*, kuondoa ukoloni, uhifadhi rafiki, maeneo yaliyopewa hadhi, kujali bioanuwai, haki ya kijamii, Kusini mwa Afrika

*Translation provided by author